

Universitat responsable

Sembla el nom d'un os de peluix o d'una sèrie de dibuixos animats per a infants, però no ho és pas. La GUNI (Global University Network for Innovation) és una imponent i necessària xarxa internacional d'universitats creada el 1999 per la Unesco, la UNU (Universitat de les Nacions Unides) i la UPC (Universitat Politècnica de Catalunya). Actualment és formada per 210 universitat de 78 països, distribuïts per tots els continents i cultures. El lideratge recau en l'ACUP (Associació Catalana d'Universitats Públiques) i les oficines centrals estan a Barcelona. Més enllà del ball de lletres una mica marejant de tantes inicials, la seva missió és aprofundir i enfortir el paper de l'educació superior en la societat i contribuir a la renovació de les visions i les polítiques d'educació superior a tot el món sota una visió de servei públic i de responsabilitat social.

Cada dos anys redacten i publiquen un informe sobre un aspecte determinat de l'educació superior. El denguany, que és el sisè que publiquen i que es pot descarregar de manera lliure i gratuïta a través de l'enllaç <http://www.guninetwork.org/report/higher-education-world-6>, aborda un tema d'absoluta actualitat i transcendència, l'aparent –i fal·laç– dicotomia entre els interessos locals i els globals, en el cas concret de l'educació superior. El seu títol és prou explícit: *Cap a una universitat socialment responsable: equilibrar els aspectes locals amb els globals*.

El propòsit d'aquest informe és explorar els conflictes potencials i les dificultats intrínseques que poden tenir les universitats, en la seva funció social i molt especialment com a elements indispensables per assolir una societat del coneixement –o, com es diu en l'informe, una economia del coneixement–, per harmonitzar les exigències locals en la cursa per incrementar la competitivitat respecte les demandes per contribuir a una societat més equitativa i sostenible, tant a escala local com global.

Algunes de les conclusions més destacades apunten cap a la necessitat d'un canvi en la visió del model educatiu universitari, el qual ha de potenciar els sistemes d'aprenentatge crític i reflexiu, més adaptables als reptes canviants i sovint imprevisibles del futur. Per la qual cosa, assenyalen, ha d'esdevenir més dialògic, participatiu, cooperatiu i col·laboratiu, i s'ha de basar en mètodes orientats a la resolució de problemes, en comptes de la simple acumulació de coneixements. *

Intimitats interiors i exteriors

L'estiu és una bona època per fer una aturada en les nostres rutines diàries, la qual cosa ens pot facilitar mirar amb més cura el nostre interior i, simultàniament, l'exterior. Perquè l'interior queda desdibuixat si no el posem en el seu context extern i l'exterior adquireix la seva màxima expressió quan el percebem des del nostre interior. Tot plegat forma part de la nostra intimitat. Per això aquest mes estiuenc us proposo dues lectures que aborden l'exterior des de l'interior i l'interior des de l'exterior.

Passejar per fora

Si la natura no ens porta la contrària, després de l'hivern sempre arriba la primavera, i quan aquesta clou s'inicia l'estiu. Per això, després d'*Hivern al Montseny. Diari d'un naturalista* (2014) i *Primavera al Montseny. Una aproximació al medi natural i humà* (2014), Martí Boada ens ofereix *Estiu: caminar mirant*. Doctor en ciències ambientals, professor

nitats de valeriana a causa d'un abús de recol·lecció com a planta remeiera. I clou amb un acolorit guacamai blau i uns mots de Tàpies: "Caminar, peus, sabates, bastó". Moure's defora per afavorir la intimitat; una manera diferent, rica i plural, de percebre la natura.

Transitar per dins

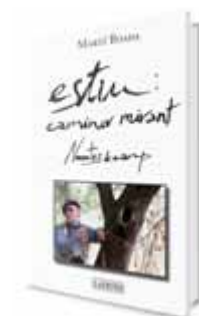
Si la natura és el context que dona sentit a la vida, la vida present en la natura deu la seves característiques als gens, aquests segments d'ADN que contenen les instruccions biològiques que fan que cada ésser viu sigui com és i es pugui adaptar al seu entorn. La història de la genètica és fascinant, un trànsit interior que ens porta cap enfora, però explicada per Siddhartha Mukherjee a *El gen. Una història íntima*, esdevé, a més, una gran aventura. Mukherjee és metge, genetista i investigador especialitzat en oncologia, i biòleg expert en cèl·lules mare. Autor de diversos llibres i articles científics en revistes especialitzades de prestigi, al seu

de la UAB i autor de més de cinquanta llibres de pensament i divulgació científica, ha rebut diversos premis, entre els quals el Premi Nacional de Medi Ambient, el Premi Medi Ambient de l'IEC i el prestigiós Global 500 de les Nacions Unides.

"L'estiu [com diu Boada], és l'estació extrema, a vegades roenta", però tanmateix curulla de natura i cultura. A diferència dels dos llibres anteriors, en aquest les notes de camp han estat preses no només al Montseny sinó també al Parc Nacional de Yasuní, durant una expedició a la selva amazònica de l'Equador. Sigui com sigui, Boada ens relata des del seu interior, amb una gran sensibilitat i una extraordinària erudició, les observacions i reflexions que fa, els quals acompanya amb dibuixos i poemes seus. El llibre comença amb un fort lligam entre el Yasuní i el Montseny, de la mà d'una planta bioinvasora americana, la fitolaca, i la dissipació de diverses comu-

laboratori s'han identificat gens que regulen les cèl·lules mare, i ha descobert cèl·lules mare del teixit esquelètic i alteracions genètiques en els càncers de la sang. Explicat de manera magistral, didàctica i apassionada, i amb una excel·lent traducció de Jordi Pàmies i una acurada revisió científica, *El gen* barreja ciència, història, filosofia i experiències personals per explicar la història de la genètica i com aquesta ha revolucionat la medicina i la societat actuals. I ho fa amb un entusiasme encomanadís. Gregor Mendel, Charles Darwin, Francis Crick, James Watson, Rosalind Franklin i milers de científics conformen la matèria primera d'aquesta increïble però absolutament verídica història per comprendre el codi més important de tots els codis. Una història molt humana en doble sentit: pel seu desenvolupament i pel fet d'aportar dades insubstituïbles que ens ajuden a explicar com som per fora i per dintre. *

ESTIU: CAMINAR MIRANT
Martí Boada
Editorial: Laertes
Barcelona, 2016
Pàgines: 136
Preu: 15 euros

EL GEN
Siddhartha Mukherjee
Traducció: Xavier Pàmies
Editorial: La Campana
Barcelona, 2017
Pàgines: 712
Preu: 24,90 euros

Els gens són segments d'ADN que contenen les instruccions biològiques / ARXIU